

Jó Pajtás

2020. V. 28.

74. évf., 20. szám

Hallai Viktor

Fotó: Buzás Mihály

A sok miatt

Fedezd fel a körülötted levő világot!

Desiré és Fecskelány szerelmének regénye

Nevük is elárulja, hogy nem olcsók. A legritkább kövek legszebb példányainak ára akár több millió dollár is lehet karátonként. De mi is a karát? A karát a drágakövek tömegének és az arany tisztaságának mérésére szolgáló mértékegység. Számtanilag:

1 Kt = 2×10^{-4} kg = 200 mg = 0,2 g
Tehát a karát 0,2 gramm, ami azt jelenti, hogy 1 gramm 5 karátnak felel meg.

A mértékegység elnevezése a szentjánoskenyérfa termésének görög nevéből, a keration szóból ered. Mivel ezek a magok hasonló méretűek, a régmúltban az aprólékos súlymérésnél használták őket. De melyek azok a drágakövek, amelyek egymagnyi súlya dollármilliókat ér?

Fordított sorrendben, az olcsóbbaktól a legdrágábbak felé haladva mutatjuk be őket. Egy egész sor szokatlan névvel fogtok találkozni, és ne csodálkozzatok, hogy ismeretlenül hangzanak, hiszen nem minden utcasarkon felbukkanó kövekről van szó. Éppen ezért olyan drágák.

Painite

Bár egykor úgy tartották róla, hogy a legritkább drágakő, jöllehet ma is nagyon ritkának számít, de már nem annyira. Mielőtt Burmában 2001-ben egy jelentős lelőhelyet találtak volna (ahonnan egy 55 karátos kő is előkerült), addig csupán három példány létezett belőle. Ez a ritka ásvány csak észak Myanmarban található meg, színe pirostól a barnás-, narancsos pirosig terjedhet.

Az öt legritkább drágakő

Blue Garnet

A gránát majdnem minden színben megtalálható, a kék gránát a legritkább és legelbűvölőbb. Az 1990-es években találtak rá Madagaszkáron, majd később további lelőhelyekre bukkantak Amerikában, Oroszországban és Törökországban. Ami a kék gránátot olyan gyönyörűvé teszi, az színváltó képessége, ami a benne lévő magas vanádiumtartalomnak köszönhető. Nappali fényben a drágakő finom kékes-zöldes, míg izzólámpa fénye alatt élénk lilára változik. A legdrágább kék gránát 4,2 karátosan 6,8 millió dollárért kelt el.

Piros gyémánt

Habár az összes színes gyémánt kivételesen ritka, egyik sem annyira, mint a piros. Húsznál kevesebb van belőle, leginkább fél karátnál könnyebbek, habár van három, amely súlyosabb 5 karátnál. 1987-ben a 0,95 karátos Hancock Red nevű gyémánt 926 000 dolláros karátonkénti áron kelt el. 20 évvel később egy 2,26 karátos liláspiros gyémánt kelt el 2,6 millió dollárért, tehát több mint egymillióért karátonként.

Jadeit

A legritkább drágakő a jadeit. Ez az ásvány nem tévesztendő össze a jadeáll, amelyből gyakori, és egészen hatalmas darabok is találhatóak. A jadeit viszont szilárdan tartja magas értékét, hiszen rendkívül ritka drágakő. Akárcsak számos más drágakő legjava, a legjobb minőségű jadeit is Myanmarban található. Minél erősebb a zöld szín, és minél áttetszőbb a kristály, annál értékesebb. A jadeitből készült ékszerek sorát az 1997-ben eladott Doubly Fortunate nevezetű jadeit nyaklánc vezeti, amely 9,3 millió dollárért kelt el.

Serendibite

Majdnem 100 éven keresztül mindössze három ismert csiszolt formája létezett, amelyek első lelőhelyéről származnak, Srí Lankáról, 1902-ből. Azután 2005-ben a drágakövekben gazdag Myanmarban további lelőhelyeket fedeztek fel. A cian színű kő neve Srí Lanka (Ceylon) arab nevéből (Serendib) származik, és extrém ritkaságát a calcium, a magnézium, az alumínium, szilícium, a bór és az oxigén szokatlan kombinációjának köszönheti.

Hadaró, Tími

Na végree! Kiszabadultunk! Péntekenként bandázunk egyet a többiekkel a gödörben. Kristóf is ott tanyázik velünk, először a kutyáját is hozta, de korán haza kellett mennie miatta, így azóta egyedül jön. A múlt héten meg is kérdezte, hogy tán lerittentem a tengerre, hogy ilyen szépen lebarnultam? Jucus persze nem hagyott szóhoz jutni, széles vigyorral mesélte, hogy náluk napozunk az udvarban minden nap egytől fél négyig. Hozátette, hogy a 2,5 óra alatt jól kibeszéljük őket meg a tanárokat. Kristófnak van önbizalma, ezért nem foglalkozik a fölösleges infókkal, inkább elkezdett keseregni, hogy a járvány miatt az idén nem mennek nyaralni, úgyhogy nem láthatja újra a tengert. Mondtam neki, hogy én se, de az én családom azt agyalta ki, hogy elugrunk Erdélybe, megnézzük, hogyan élnek a székelyek. Apának van egy medvepásztor ismerőse, aki meghívott minket egy medvesre, tisztára jó buli lesz. Kristóf erre lecsapott, hogy

hát épp ez az, ő imád búvárkodni, meglesni a tenger alatti élővilágot, és ezt az idén ki kell hagynia. Berci rögtön le is hurrogta, hogy hagyja abba a rinyálást, az ő bátyjának meg az esküvője maradt el az idén. Aztán szép sorban mindenki elkezdte a panaszáradatot, szinte verseny kerekedett abból, hogy kitől mit vett el ez a fránya korona, de megjelent a két évvel idősebb Dodi, és két mondattal mindenkit helyrepopozott. Dodi ilyen, van tartása, kiállása, és a korához képest iszonyúan bölcs. Valójában csak annyi történt, hogy ránk förmedt, hogy ha nem robbant volna be az életünkbe a korona, akkor most a sulipadot koptatnánk. Be is fogtuk a szánkat, és azzal a kesernyés gondolattal mentem haza, amit nagyapa szokott kimondani, hogy a magyarok egy önsajnáló, sebeit nyalogató nemzet. Ezen nekünk, fiataloknak kéne változtatni, és már tudom, hogy Jucussal ez lesz a holnapi napozós témánk, kidolgozzuk az optimista haditervet.

EZTFILÓZDKI!

A sok miért

Mi a különbség a felnőttek és a gyerekek között? Vajon a felnőttek mindenre tudják a választ? Szerinted mi az, amit a gyerekek taníthatnának a felnőtteknek?

Sok gondolkodó és filozófus csodálkozott el a gyermeki kíváncsiságon, sőt a gyerekek kérdéseit sokszor bölcsnek, filozófiaiak tartják, hiszen a világ működésére, fontos, alapvető elemeire kérdeznek rá, amiken a felnőttek kevesebbet töprengenek. A mai rovatunkban a közelgő gyereknap alkalmából olyan filozófiai kérdéseket gyűjtöttünk össze nektek, melyeket gyerekek tettek fel. Ha van kedved, gondolkodj el rajtuk!

Miért mondják azt a felnőttek, hogy „jobb félni, mint megijedni”, amikor a félelem sokkal tovább tart? (Noémi, 6 éves)

Hol van a múlt? (Ádám, 4 éves)

– Hol van vége a számoknak?

– A végtelenben.

– És a végtelen páros vagy páratlan szám?

– ...

(Vince, 7 éves)

Miért van két szemem, ha egyszerre csak egyet látok? (Brigi, 6 éves)

Apa, milyen érzés volt a gyerekkorod utolsó napja? (5 éves)

Én ember vagyok?! Olyan furcsán érzem magam, amikor erre gondolok. Ki vagyok én? (Manna, 5 éves)

Tóth Tamara

Szabó T. Anna

Dilidal

Tudjátok, velem ki kompatibilis?
Pont, aki flúgos és pont, aki dilis!
Akinek nincs egy kis izgalmas agyláza,
az nálam biztosan nem rúghat labdába.
Jön a sok prominens eminens pléhpofa,
üsse kő, ha jut is, marad is létjoga,
de nekem jó lenni flúgosnak, hangyásnak.
Ha szeretsz, a főlényt kinevesd, hagyd másnak!
Azt mondom, mindennap kell egy kis kattantság,
hidd el, a nevetés létszükség mostanság.
Ma kevély a kedély, furtonfurt diktálnak,
terelik, megy a nép, ezerrel, mint állat,
terelődsz, furakodsz, marakodsz, fenekedsz,
fenyegetsz, tülekedsz, veszekedsz, epekedsz...
De komoly, de sötét, igaz-e, az egész?
Mi vagy ők, csak a rész, ugye kész? Beleférsz?
Ki van kint? Aki csak füttyörész? Kit a gond
sohasem nehezít? Na ki az? A bolond.

Paul Gauguin: Arearea (Vidámság) 1892

A párizsi festő élt Peruban, Panamában, Tahitin, de a Marquise- és Martinique-szigeteken is. Élete során volt tengerész és tőzsdeügynök, de festeni csak később kezdett. Van Gogh-al való barátsága számos műalkotást is eredményezett. A bennszülöttekkel való együttélése Tahitin festészetének legmeghatározóbb tematikáját, életének pedig talán legfontosabb élményét adta.

Akire büszkék lehetünk

Hallai Viktor az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola harmadikos. Kitűnő tanuló. Ott láttam a szavalóversenyen, sőt a győztesek közt fényképeztem... Ezenkívül a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör néptáncsoportjában táncol, kajakozik és horgászversenyeken vesz részt. Szívesen mesél élményeiről, eredményeiről:

– **Ki szeretette meg veled a verseket?**

– Elsőben Tufegdzic Mónika tanító néni szeretette meg velem a verselést, másodikban Vastag Géber Judit tanító néni foglalkozott velem. A versválasztásnál mindig a tanító nénik ajánlatára választottam verset. Azokat a verseket szeretem, melyeket úgy tudok előadni, mintha én lennék a főszereplő, és magamról szavalnék szívvel-lélekkel. Szeretek szavalni, sok díjat szereztem már szavalásból is. Első osztályban községi verseny győztese lettem, Kovács Barbara: Csacsi vers című költeményét mondtam. Azóta is ez a kedvenc versem. Emlékszem, Petőfi Sándor: János vitéz című elbeszélő költeményét kaptam. Idén a karantén miatt online szavalóversenyen két helyezést értem el. Újvidéken ezüst-

érmes, az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben különdíjas lettem. Mivel nem mehettünk iskolába, édesanyám készítette fel a versenyekre.

– **Táncolsz is. Milyen érzés néptáncosnak lenni?**

– Igen, a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör néptáncosa vagyok öt éves korom óta,

a Csicsóka néptáncsoportban táncolok. Nagyon szeretek táncolni, föllépni, a barátokkal lenni.

– **Ott láttalak a Figyelőben, egy szívet tartasz magad előtt.**

– Házi feladatként a Föld napjára plakátot készítettem, képeslapokat ragasztottam rá, ami megjelent az iskola újságjában.

Viktor és társai, edzőjükkel

ban is. Rajzoltam egy nagy szívet, középre egy földgömböt, s ezt körülragasztottam képeslapokkal. Ezzel szerettem volna kifejezni, hogy óvni kell a környezetünket, a Földünket.

– A Facebookon láttam egy képet, amint horgászol. Kivel szoktál pecázni?

– Két és fél éves korom óta horgászom. Leginkább a tatával, de elég sűrűn anyukámmal is. Valójában a nagyapám szeretette meg velem a horgászatot. Egy nagy horgászbotból saját kezűleg készítettem nekem egy icike-picike botot. Hatévesen nyertem először versenyt a padéi Aranka folyónál, a Jó Pajtás Ligában. A legtöbb éremem ebből a versenysorozatból való. Ott ismertem meg Buzás Misi bácsit, akire azóta is felnézek. Jó volna újra találkozni vele. Számomra minden élvezetes, ami a vízzel kapcsolatos.

– Amikor lent voltunk a Tiszán, hogy fölvetelt készítek rólad a Jó Pajtás részére, láttam, milyen magabiztosan evezel. Mióta kajakozol?

Viktor a Népkönyvtárban, a szavalóverseny győzteseként

– Mivel már tudtam úszni, hétéves koromban beiratkoztam a kajakklubba, s elkezdtem kajakozni is. Kerékpárral já-

rok a Tiszára edzeni. Addig is a levegőn vagyok...Az edzéseket szárazon és vízen tartjuk. Sokat futunk a Tisza-parton... A vízi edzést, a kajakozást kimondottan szeretem, valami felemelő érzés a kajakban ülni, száguldozni a vízen... Igaz, vigyázni kell, nehogy felboruljon. Ezért az edzőm, Vladislav Živojinović nem is enged bennünket védőmellény nélkül evezni. Még nem voltam versenyen, csak felkészülő kajakos vagyok. Az idén remélhetőleg részt vehetek majd a versenyeken, amit nagyon várok.

– Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?

– A Jó Pajtás olvasóinak azt üzenem, hogy próbálják ki a kajakozást, horgászatot, fantasztikus érzés kint lenni a friss levegőn, érezni a Tisza illatát...

Mert Viktor is tudja:

„Közismert, hogy a sport örömfors. A mozgás öröme valamilyen egészséges ember megtapasztalja, de emiatt játszanak a gyerekek is mozgásos játékokat, mert élvezik a testi ügyességet. Így mi, felnőttek is megérezzük a mozgás feszültségoldó hatását. Szánjunk egészségünkre naponta fél órát! Tapasztaljuk, érezzük meg, hogy a jó közérzet, az egészség elmaradhatatlan kelléke a rendszeres testedzés, a sportolás!” (Monspart Sarolta)

Az óbecsei csatornaparton a Jó Pajtás Liga döntőtornáján

Vers a kiskedvencről

A távoktatás ideje alatt elég sok író, költő állatról szóló műveiről hallhattunk (pl. Danilo Kiš: A kutya, Nagy Lajos: A víziló, Kosztolányi Dezső: Az állatok beszéde). Talán Nagy Lajos állatokról szóló gyűjteménye, a Képtelen természetrajz és más karcolatok című kötete ihlette meg a péterrévei lányokat, **Bálint Adrienn** magyartanárnő tanítványait, és ők is írtak a kedvenceikről... (K. E.)

A kiskutyám

Szeretem a kiskutyám,
lusti, huncut, fúrge ám,
szereti a Mogyikát
és a fincsi vacsorát.
Úgy hívják, hogy Szuzika,
fúrge lábú kutyuska.
Kergeti a kiscicát
és a huncut Dávidkát.

Ő a másik kiskutyám
Tacsi, ő is huncut ám,
morcos, hangos, dacoska,
ezért lett ő Mogyika.
Szeret ő is szaladni,
de még jobban aludni.
Őt is mindig szeretem.
Ha elszökik, hazavezetem.

Bovánovics Emília

Cicák

Tarka cica,
fehér cica,
Megláttak
egy fazék tejet.
Jobbra néztek,
balra néztek,
s a nagy ablak
párkányára léptek.

A párkányon jaj de jó,
itt van az ennivaló.
Szagolgatták jobbra-balra,
s meglátták a fazék tejet.
Ugrott egyet tarka cica,
ugrott egyet fehér cica,
belépett a gazdasszony a konyhába,
s a macskákat kizavarta.

Györe Réka

Volt egyszer egy ...

Volt egyszer egy Bendegúz.
A vagyona három lúd.
Három ludas Bendegúz.
Ennyi volt, már nincs kiút.

Volt egyszer egy Benedek.
Megette a kenyeret.
Sírhatnak az egerek.
Nem ehetnek eleget.

Tóth Zsóka

Bodri kutya

Bodri kutya vakarózdik,
A bolhákra panaszkodik,
Hogy őt mindig zaklatják
Soha békén nem hagyják.

A melegben fürödne,
Ha a víztől nem félne,
De mivel a víztől remeg,
Ezért örül a bolhasereg.

Babenyac Linda

Kukoricapuskát készítettünk apával

Kerestünk egy jó egyenes cserépléceket, majd lecsiszoltuk a széleit, és a fogórészét is kialakítottuk. Azután 4 gumit összekötöttünk, ezeket rögzítettük. A csípetőt dróttal odaerősítettük. Így készült el a kukoricapuskám. Apukám mesélte, hogy kis korában neki is volt, ezért készítettünk nekem is.

Erdélyi Pataki Máté, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

A TUDOMÁNY NAGYJAI

Bíró László

Volt hipnotizőr, grafológus, autóversenyző, biztosítási ügynök és vámyügyintéző, foglalkozott festézzel, szobrászattal és találmányokkal.

Született : 1899. szeptember 29., Budapest

Elhunyt : 1985. november 24., Buenos Aires

Találmányai:

Golyóstoll

Az első általa összeszerelt példányokkal nem lehetett tökéletesen írni. Betűk írására alkalmatlanok voltak, s a rosszul beágyazott golyók sűrűn elakadtak. Közben a németek már 1939-ben átvették megoldását, és Exakt néven forgalomba hoztak egy tintával tölthető golyóstollat, amelynek nagy hátránya volt, hogy a tinta már rövid idő eltelte után beszáradt. Argentínában való letelepedése után – megfelelő módosítással – a golyóstoll töltésére öntvényrepedést jelző festéket alkalmazott. Speciális festékekkel töltött golyóstollára 1943. június 10-én kapott szabadalmat. A találmány legfőbb jellemzője az volt, hogy a benne lévő festék gyorsan száradt, és nem koszolta össze a papírt. Tulajdonképpen ekkor készültek el az eladásra gyártott első golyóstollak Buenos Airesben, Argentínában. „Eterpen”-nek nevezték őket, a gyártó cég neve alapján. Később a szabadalmi jogokat az angol kormány vette meg, amely a Brit Királyi Légierő számára keresett egy olyan újfajta tollat, melyet a nagy magasságban közlekedő vadászgépek személyzete is tudott használni a nagy nyomáson anélkül, hogy a tinta kifolyt volna belőle. A golyóstollnak a légierőnél történő sikeres bevezetése után került a golyóstoll, vagy ahogyan Angliában hívták, a „Biropen” a reflektorfénybe és a nagy nyilvánosság elé.

Automata sebességváltó autókhoz

Bíró László rendkívül széles érdeklődési körű személyiség volt. Egyszer vásárolt egy vörös Bugattit, melyben a tengelykapcsolós mechanizmusú sebességváltóval való kapcsolást túl nehézkesnek találta. Ekkor kezdett el elmélkedni a sebességváltás egy automatikus megoldásán. Egyévnyi kísérletezés után megépítette és szabadalmaztatta automata sebességváltóművét.

Robot, ami bármivé alakulhat

A svájci egyetem kutatói évek óta fejlesztik az önkonfiguráló moduláris robotokat, avagy a roombotokat, amik szó szerint bármivé képesek átalakulni. Ezen a videón (https://www.youtube.com/watch?time_continue=179&v=KY6QCDUngtk&feature=emb_title) az apró robotok előbb egy székké állnak össze, majd azt is bemutatják, hogyan képesek felvinni egy széket a lépcsőkön, lecsavarni egy palackról a kupakot, vagy felvinni egy tollat a földről. Ez persze ma még nagyon lassan megy nekik, ezért a felvételeket kicsit felgyorsították, hogy lássuk, hogyan működne mindez a hétköznapokban. (Rakéta)

Okosüveg

Smartphone, smartwatch – smartbottle. Bizony már a vízpalack is megokosodott. Számontartja, mennyit ittunk, jelzi, ha programja szerint újabb kortyokra volna szükségünk.

A francia Norden LIZ palack például LED-ek villogtatásával jelzi, ha már két órája nem nyitották ki. A palack UV-fénnyel sterilizálja is a belé töltött vizet, kijelzi a folyadék hőmérsékletét, és a palack tetejének nyitását érzékelve regisztrálja, ha tulajdonosa iszik. A beépített lítium-akku mágneses rögzítésű kábellel tölthető, egy töltéssel egy hónapot bír ki. Ez a flakon iPhone-nal vagy Apple Watch-csal képes beszélgetni, tulajdonosa pedig mobilappon követheti, mennyit ivott és mikor kellene újra innia. A palack a FitBit nevű egészségügyi önmenedzselő programmal is kompatibilis, így folyamatosan online rögzíti, hogyan is áll éppen a tulajdonosa a saját maga elé kitűzött egyéni hidratációs program követésével.

Különleges állatvilág

A *csigák* három évig is képesek aludni. Mivel nincs fülük, nem hallják meg a zajokat, így az ember közeledését sem.

A *méregnyíl béka* szervezete 2200 ember megöléséhez elegendő méreganyagot termel.

A halak közül egyedül a *cápák* tudnak mindkét szemükkel pislogni. A fogaik normálisan nyolc naponként kicserélődnek. A statisztikák szerint az emberevő *cápák* szívesebben – körülbelül 93 százalékos arányban – fogyasztanak férfiakat, vagyis átlagosan csak minden tizenegyedik áldozatuk nő.

A *csirkék* leghosszabb repülési ideje 13 másodperc. De nemcsak ez a „gyengeségük”, ha fejjel lefelé lógatják őket képtelenek bármit is lenyelni.

Állítólag a *denevérek* mindig balra fordulnak, amikor kirepülnek a barlangból vagy az üregből.

Az *elefántok* napi 23 órát evéssel töltenek. E látszólag békés növényevők azonban több embert ölnek meg, mint a

cápák. Míg a *cápák* körülbelül tíz embert gyilkolnak meg, az *elefántok* évente átlagosan száz embert taposnak halálra.

Az *emuk* képtelenek hátrafelé menni vagy haladni.

A *flamingók* azért rózsaszínűek, mert a *garnélarák* a fő táplálékuk. Evés közben – hogy kiszűrjék a vízből a táplálékot – fejjel lefelé tartják a fejüket.

Az Ausztráliában élő *fekete bulldog hangya* az egyik legveszélyesebb mérgező hangyafaj a világon. Mivel egyidejűleg csípi meg, és szúrja áldozatába a fullánkját, olykor az emberi élet kioltására is képesek.

A *kenguruk* a farkukkal egyensúlyoznak ugrálás közben. Ezért, ha felemelik a kenguru farkát a földről, az állat nem tud ugrani. Őseik a fákon éltek. Manapság nyolc különböző fán lakó kengurufaj ismert.

A *koalák* azon ritka állatok közé tartoznak, melyeknek ujjlenyomata van. Ráadásul az ujjlenyomatuk alig különböztethető meg az emberétől.

A *baglyok* nem képesek mozgatni a szemgolyójukat. A fejüket viszont kiválóan – 270 fokos szögben – forgatják, így a merev szemgolyójuk egyáltalán nem korlátozza a látásukat. Ráadásul az állatok közül egyedül ők képesek megkülönböztetni a kék színt.

Egy élő fúrógép? Mi lenne az?

Egy állat akkor tekinthető igazán föld alatt élőnek, ha semmilyen életműködéséhez nincs szüksége arra, hogy a felszínre jöjjön. A vakond tökéletesen megfelel ennek a feltételnek. Gyakorlatilag egész életét a járataiban tölti: odalent eszik, alszik, párosodik, s ott neveli fel az utódait. Tesztet ennek megfelelően alakult: hengeres és tömzsi, mentes mindenféle kiálló „alkatrésztől”, amely gátolná haladását az alagútban.

Legfontosabb és legjellegzetesebb testrésze a széles ásóvá módosult mellső láb, amely hatalmas, erős karmokban végződik. Ásás közben a teste hossz tengelye körül forogva halad előre, mint egy eleven fúrógép, a földet hátsó lábaival hányva maga mögé. A kitermelt, felesleges földet az állat a felszínre löki; így keletkeznek a jól ismert vakondtúrárok.

Bársonyos, fekete bundája igen sűrű, tömött, könnyűszerrel lepergeti magáról a port, homokot.

Miért költözik egy rovarevő állat a föld alá? A válasz kézenfekvő: követi a rovarokat. Számptalan lárva fejlődik ugyanis a felszín alatt, nem beszélve a gilisztákról és egyéb talajlakó élőlényekről.

A vakond étvágya, mint a rovarevőké általában, feneketlen: naponta saját testtömegének megfelelő mennyiségű izeltlábút,

férget fogyaszt el, így az ember szempontjából igen hasznosnak mondható. Föld alatti raktáraiban olykor rengeteg gilisztát halmoz fel: ezeket harapással mozgásképtelenné teszi, de nem pusztítja el, hogy frissen maradjanak.

A tojás alakú, növényi anyagokkal bélelt lakóüreg nagyjából a labirintus középpontjában helyezkedik el, az éléskamrák száma akár tíz is lehet. A nőstény ezenkívül külön gyerekszobát is épít, ahol kölykeit világra hozza.

A vakond rendkívül magányos. A párzás és ivadékgondozás időszakát leszámítva nem keresi a társaságot: egyedül éldegél kazamatáiban.

A kerítés

John Wayne Schlatter

Varázskavicsok

Volt egyszer egy nagyon rossz természettel megáldott fiú. Az apja adott neki egy zsák szöget, és azt mondta neki, verjen be egyet a kert kerítésébe minden alkalommal, mikor elveszti a türelmét, és összeveszik valakivel, vagy valami rosszat mond valakiről. Az első nap 37 szöget vert be a kerítésbe. A következő hetekben megtanult uralkodni az indulatain, és a bevett szögek száma napról napra csökkent. Rájött arra, hogy sokkal egyszerűbb volt uralkodni az indulatain, mint beverni a szöveget a kerítésbe.

Végre elérkezett az a nap is, mikor a fiúnak egy szöget sem kellett bevernie a kerítésbe. Ekkor odament az apjához, és elújságolta neki, hogy aznap egy árva szöget sem vert be a kerítésbe. Az apja azt mondta neki, húzzon ki egy szöget minden egyes nap, mikor nem vesztette el a türelmét, és nem veszekedett senkivel sem, vagy meg tudta állni, hogy rosszat mondjon valakiről. Teltek a napok, s a fiú végre azt mondhatta az apjának, hogy kihúzta az összes szöget a kerítésből. Az apa ekkor odavitte a fiát a kerítéshez, és ezt mondta neki: Fiam, szépen viselkedtél, büszke vagyok rád, hogy így megváltoztál.

Állj meg egy pillanatra, nézd csak, mennyi lyuk van a kerítésben. Ez a kerítés soha többé nem lesz már olyan, mint régen volt. Ha veszekszel valakivel, vagy rosszat mondasz valakiről, megsebezted őt. Egy ugyanolyan sebet hagysz az ő lelkében, mint ezek a lyukak itt. Hátra szúrhatasz egy embert, majd kihúzhatod a kést a hátából, a seb örökre ott marad. Akárhány alkalommal is kérsz bocsánatot, a seb talán örökre ott marad. A szóbeli sértés ugyanakkora fájdalmat okozhat, mint a testi.

Nagyon nehéz meg nem történné tenni meggondolatlanságból elkövetett dolgainkat. A kiengesztelődés és a megbocsátás titka lehet az, ami segíthet a lyukak eltüntetésében.

Egy este egy csapat nomád lovas épp lefekvéshez készülődött, amikor hirtelen vaktó fényesség vette őket körül. Tudták, hogy valami mennyei lény jelent meg nekik. Felcsigázva várták az égi üzenetet, amely biztosan különleges értelemmel bír majd.

Végül így szólt a hang:

– Gyűjtsetek össze annyi kavicsot, amennyit csak bírtok! Tegyétek a nyeregtáskába, azután menjetek tovább utatokon, és holnap este örültök és bánkódtok majd egyszerre.

Miután eltűnt a jelenés, pásztorok csalódottan néztek egymásra. Arra számítottak, hogy a lét örök titkai tárulnak föl előttük, melyek révén gazdagságot, egészséget és célt adhatnak a világnak. Ehelyett valami értelmetlen, lélektelen munkát bíztak rájuk. A káprázatos ragyogás emléke mindazonáltal arra sarkallta őket, hogy lehajoljanak néhány kavicsért, és bedugják a nyeregtáskájukba, miközben dühösen morgolódtak.

Egy napi vándorlás után tábornok ütöttek, s ahogy benyúltak a nyeregtáskájukba, felfedezték, hogy valamennyi felszedett kavics gyémánttá változott. Örültek a drágaköveknek, és bánkódtak, hogy nem gyűjtöttek több kavicsot.

Bibu Marina, 6. osztály,
Sonja Marinković iskola,
szentmihályi kihelyezett tagozat

Dér Zoltán

Fecskelány

(Dokumentumregény, részlet)

„Kicsoda vagy te, hogy ily könnyű
vagy? Könnyű és karcsú, mint a
fecske. Te fecskelány! Te fecskefelhő,
fecskékönnyűségű, repülő, táncolva
repülő lány, te kék égben, kék vizeken
csicsergő madár! Te én!! Te költő, te
isten, te minden!!!”
(Kosztolányi Dezső
Lányi Hedvighez)

1910. április 18.

„Álmodok rólad és talán azért nem
megyek haza, hogy verseimben élj. Ez
szébb szerelem, mint az otthoni.”

Édesem, Didém, mit gondolhatok
ilyen vizsgálatokról? Ha nem tudnám,
hogy szeretsz, s hogy milyen fontos ne-
ked a költészeted, akkor olcsó alamizs-
nának is vehetném ezt a kedvességet.
Nehéz belenyugodnom, hogy most már
mindig ez lesz a sorsom: berobogsz,
égbe emelsz, szédítő és félelmetes dol-
gokat mondasz, s úgy is. Tudom, hogy
a művészet teljes embert kíván, de hát
Te mondtad, hogy az élet mindennél
nagyobb és izgalmasabb. És én is ér-
zem, hogy így van. Örülök, ha a fiúk
utánam fordulnak, ha elkísérnek. Nem
akarok és nem is tudok tizenöt éves fej-
jel – ahogy csúfolnak – a „nagy költő”
szerelmeként magánosan ténferegni.

Miközben Te élsz is, és újra meg újra
elutazni készülsz. Rossz ez így, édes
Didém, de a verset azért nagyon köszö-
nöm, s úgy élek veled, mint valami drága
orvossággal. Azt azonban nem értem,
miért írnád „sárga” tintával a nekem
szám levelet. „Legszebb a sárga.” Ezért?
Szerintem a sárga nem illik hozzám. Az
vizont nagyon tetszett, hogy „Kriszka-
rakszokat, japán betűket írnék, s egy
kacsaringós fehér madarat.” Ez a Fecskelány
ugye? A másíknak aztán minden
szava elbűvölt:

Már néha gondolkodom a szerelemre.

Milyen lehet - én Istenem - milyen?

*Találkoztam tán véle messze-messze,
valahol Andersen meséiben?*

Komoly és barna kislány lesz. Merengő.

A lelke párna, puha selyemkendő.

*És míg a többiek bután nevetnek,
virágokat hoz majd a kis betegnek.*

Ágyamhoz ül. Meséskönyv a szeme.

Halkan beszél, csak nekem, soha másnak.

Fájó fejemre hűs borogatást rak.

És kacagása hegedű-zene.

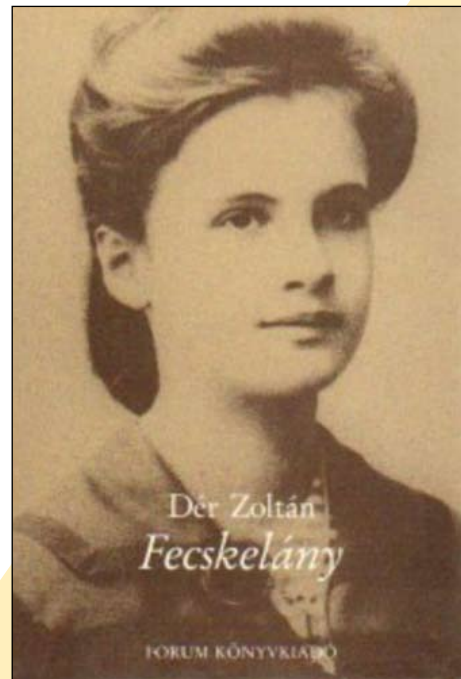
Egy lány, ki én vagyok. Hozzám hasonló.

Különös, titkos és ritkán mosolygó.

Az éjbe néző. Fáradt. Enyhe. Csöndes.

Csak széttekint és a szobánkba csönd lesz...

Bpest, 1910

Édes virágom, beteg kis vérszegény
madárkám, makrancos hölgyem, meg-
kaptam a leveled, drága. Sietek válaszolni.
Hogy is írtad? Igen. Tehát minden rend-
ben van. A legnagyobb rendben. Hazaut-
zom pünkösdre. De ez az idő oly hosszú-
nak tetszik. Mondd, nem beszélhetnék
telefonon addig? Én holnap vasárnap du.
4-kor felszólítanálak a központba. Légy te
is ott. A szabadkai központban. De mégse.
Hagyjuk. Én sem érek rá. Te se. Majd más-
kor. Öllelek édes sokszor és csókollak.

Desiré

Szómagyarázat

alamizsna – adomány, csekély összegű tá-
mogatás
makrancos – akaratos, önfejű
műzsák – a művészeteket megszemélyesi-
tő, ihletet adó görög istennők, szemé-
lyek

Desiré és Fecskelányszerelmének regénye

Kosztolányi (latin keresztnévein: Desiderius Stephanus Izabella) Dezső, becenevein Desiré, Dide és Lányi Hedvig, a Fecskelány öt esztendeig tartó szerelmét dolgozza fel ez a dokumentumregény. Dokumentum azért, mert ténylegesen Kosztolányi Dezső leveleit és Lányi Hedvig lánykori naplóját használja fel az író, hogy megalkossa a történetet. Regény, mert valóban megalkotásról van szó. A szövegeket Dér Zoltán egymás mellé rendezi, elbeszélhető történetet kerekít belőle, és ahol a történet megkívánja, módosít a forráson, az átírás, a betoldás eszközével él. Azt állítja a szerző, hogy Kosztolányi le-

veleit nem változtatta meg, azt persze már nem kötötte az orrunkra, hogy hol módosította, regényesítette Lányi Hedvig naplóját...

Maga a szöveg a naiv, művészcsaládba született fiatal lány (édesapja a szabadkai zeneiskola igazgatója volt, karmester, zeneszerző) fejlődéstörténete is. Másrésről a túlzásokra, pózokra hajlamos költő rajzán túl versei mögé is láthatunk, hiszen ihlető műzsája az általatok is olvasott verseket, a *Már néha gondolkodom a szerelemre* és a *Mostan színes tintákról álmodom* című szövegeket is megidézi.

Herédi Károly

Jelige: Sz = SZERELEM

Kedves Bizi!

Nyolcadikos lány vagyok, és csak azt tudom mondani, hogy szerelmes! A baj az, hogy a szerelmemet már egészen kicsi korom óta ismerem. A testvéreink egyidősek és egy iskolába járnak, még ha nem is egy osztályba. A fiú már középiskolás. Én már jó ideje tudom, hogy többet érzek iránta, mint barátságot, viszont ő bennem csak a kis barátnőt látja, vagy éppen a „hugicát”. Nem tudom, hogy be merjen-e vallani neki az érzelmeimet, hogy én sokkal többet szeretnék tőle, mint barátságot. Az is kérdéses, hogy nem tudom, hogy kivitelezem a dolgot. Kérlek, adjál tanácsot!

Válasz:

Kedves Sz.!

Semmi új a nap alatt! Az élet kereke forog, forog, és most rád került a sor, hogy szerelmes legyél. És ez nem jelent semmilyen furcsaságot. Inkább természetes következménye a felnőtté válás folyamatának. Valójában bármilyen lépést is teszel, nagy a valószínűsége, hogy megbántódsz majd. Biztos vagyok benne, hogy a fiú már észrevette, hogy beleszerelmedtél, mert akarva-akaratlanul megváltozott a viselkedésed, ha róla van szó. Ha az egyik fél érzelmei és viselkedése megváltozik, változik a közöttük lévő kapcsolat is. És ez visszavonhatatlan folyamat. Így semmi sem lehet a régi, a barátságok se. Viszont a legeslegrosszabb a bizonytalanság és az állandó tépelődés, hogy mi lett volna, ha...! Ha a fiú benned a kis barátnőt, a hugicát látja, azt jelentheti azt is, hogy már más lányok foglalkoztatják, és te nem tartozol az ő szemében a fatális nők közé, akibe szerelmes lehet. A másik oldalról pedig – aki mer, az nyer! Ha bevallod, mit érzel, legalább megtudod, hányadán is állsz a fiúval. Ha pozitívan reagál, akkor teljesül a kívánságod. Ha elutasít, tudod, hogy nincs nála esélyed, nem vesztegeted az idődet, az energiádat, az érzelmeidet hiába. Pontot tehetsz a dologra, és lehetőséget adsz a többi kedves és szimpatikus fiúnak is, akik versengenek majd a kegyeidért. Biztos, hogy nemsokára már egy másik szimpatikus fiú dobogtatja majd meg a szívedet. Dönteni viszont a továbbiakról – csak te tudsz!

Jelige: Májusi virág

Kedves Bizalmas sorok!

Nagyon boldogtalan, hetedikes lány vagyok. Azt állítja mindenki, hogy normális testalkatú vagyok, de az utóbbi időben, mert szinte sehova se mehettem, sokat híztam, viszont nem nőttem annyit, amennyit kellett volna. Valójában nem változott nálam szinte semmi se, úgy élek, mint mindig, annyit is eszek, mint mindig. Félek, hogy valami komolyabb bajom van, valami hormonos. Úgy hallottam, hogy attól meg lehet hízni. Most elkezdtem fogyókúrázni. Nem reggelizek. Jól teszem? Az is a gondom, hogy amióta fogyózok, másra sem tudok gondolni, csak a finomságokra, amiket szeretek. Mit csináljak? Folytassam?

Válasz:

Ha hiszed, ha nem, nem vagy egyedül, mert az emberek és a családok többsége az elmúlt bezártságban kilókat szedett össze, és csak azon járt az eszük az anyukáknak, de az apukáknak és másoknak is, hogy milyen finomsággal kényeztethetik a családot vagy magukat. Viszont, mivel serdülőkorban vagy, megesik, hogy nem tőled, hanem a hormonok működésétől, a testedtől, a természettől, vagyis a biológiától függenek a felszedett kilók. Tudnod kell, hogy gyermekkorban a növekedés lépcsőzetesen történik. Általában a gyerekeknél (mert te még mindig az vagy – ha szereted, ha nem!) előbb a testsúly növekszik egy ideig, utána az leáll, majd következik a növekedési fázis, amikor megnyúlik, megnő az egyén, és ez így megy egészen felnőttkorig, amíg le nem áll a növekedés. Ez egyénileg különböző időben történik meg. Vannak korán érő és később érő egyének. Van, aki már 17-18 éves korától nem növekszik tovább, de vannak olyanok is, akik még 24-25 éves korukban is hozzáadnak 1-2 centit a magasságukhoz. De a hormonokkal kapcsolatosan és a „Növé” válás folyamatában a női hormonok hatására megnőnek a mellek (ez zsírszövetnek számít), és a csípő köré is rakodik egy-két centi hájacska, amitől általában a lányok idomai teltebbek, kerekébbek lesznek. Ez a zsírszövet létfontosságú a hormonális beérés szempontjából, és a normális női-működés végett is. Madonnával történt meg, hogy a sok fogyástól és tornától elveszítette a menstruációját, és ha gyermeket akart, meg kellett neki egy kicsit híznia is, mert a csípők körül minden normálisan működő nőnek szüksége van a zsírszövetekre. Természetesen, ha túl sokat híztál, azt ki kell vizsgáltatni. Ez pedig az orvosok dolga. Mielőtt bármit tennél, előbb használd ki a karantén feloldását, és kezdjél el rendszeresen mozogni. A kerékpározás, rollerezés, futás, ugrálókötelezés stb. jó hatással lehet a felgyülemlett súly leépítésére. Fogyókúra helyett inkább mozogjál, tornázzál. Iktass be heti 2-3 alkalommal sportot, és garantáltan nem fogsz elhízni. A szép tartásról és a testformákról még nem is szóltam. Vigyázz, mert a te korodban az orvosi ellenőrzés nélküli fogyókúra veszélyes lehet. Ha nem viszel be minden szükséges tápanyagot a szervezetedbe, hormonzavar vagy ásványianyag-zavar miatt nem fejlődhetsz rendszeresen, és később egészségügyi problémáid lehetnek.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Ülő Bika és Örült Ló haditette

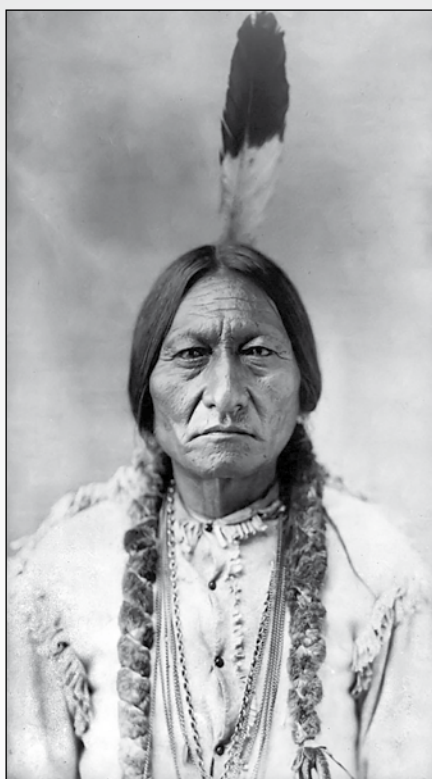
Az amerikai indiánok utolsó nagy győzelme a sápadtarcúak ellen

Az Egyesült Államok kormánya egész sor egyezményt kötött az indiánokkal, de rendszerint csak addig tartotta őket tiszteletben, amíg a fehér embernek megfelelt. Amikor 1876-ban a montanai vasútépítés során aranyra bukkantak, azonnal szemet vetettek a területre, széles ívben megfedkezve arról, hogy a vidék, a Black Hills környékét az indiánok szentnek tartják. De ha a fehér amerikai valahol aranyat talált, az számára szentebb volt minden indián hagyománynál, és ez rendszerint háborúba torkolt. Ez alkalommal is. Csakhogy a sorozatos győzelmek meg a hatalmas erőfölény miatt a hódítók a végsőkig elbízták magukat, és kaptak egy akkora pofont az indiánoktól, mint korábban soha.

Ekkor Ulysses Grant volt az amerikai elnök, aki a rossznyelvek szerint magáévátte Sheridan tábornok azon mondását, mely szerint csak a halott indián a jó indián. Ismerve az amerikai történelemírás felületességét, nem biztos, hogy ezt Sheridan mondta. De tény, hogy sokan ehhez tartották magukat. Nem úgy George Armstrong Custer alezredes, a polgárháború hőse, aki a válság kirobbanása idején éppen az amerikai fővárosban tartózkodott, és az elnök előtt az indiánok ügyét képviselte a betolakodókkal, a csalókkal, az elnök bizalmával visszaélőkkel szemben. Grant politikai vetélytársat látott Custerben... – felesleges kihagyva –, ezért amikor elfajultak a dolgok Black Hills körül, Custert is a helyszínre küldte. Az pedig igazi katonaként ment is.

Az Örült Ló-emlékmű

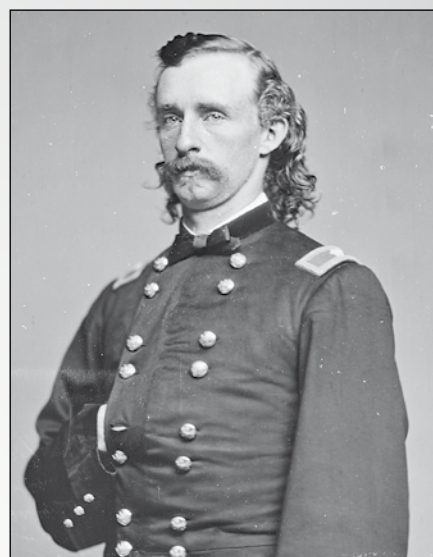

Ülő Bika

Ekkor már összeállt az indiánok ellen induló sereg, melynek lovassága élére Custer állt, és megindult Black Hills hegyei közé. Ott azonban az Ülő Bika és Örült Ló vezette harcosok várták.

A két törzsfőnök ravasz haditervet fundált ki Custer ellen, akinek nemcsak hadmozdulatait figyelték, hanem észjárásával is tisztában voltak. Az indián sereg mozdulatlanul várta a sápadtarcúak támadását, akik meg voltak győződve, hogy könnyű dolguk lesz. Éppen ezért megosztották erőiket azzal a céllal, hogy bekerítsék az indiánokat. Közben Custer is, meg a többi amerikai hadvezér is dicsőséget akart szerezni magának, és az összehangolt bekerítés helyett önállóan támadt az indiánok táborára, gondolván, az indiánok menekülésre fogják a dolgot. Ülő Bika és Örült Ló pontosan erre számított.

Custer megosztotta erőit, melyeknek egy részét a Little Bighorn folyó túlsó partjára küldte, melynek völgyében helyezkedett el az indiánok tábora. A támadást 600 lovas katona kezdte, aki csak ekkor vette észre, hogy több mint 2000 indián harcossal állnak szembe. Az indiánok gyors ellentámadásba lendültek, és beke-

Custer alezredes

rítették a támadó csapatot. A bekerítettek számára ez mindig is végzetes volt. Ezen nem változtatott a második amerikai csapat érkezése sem, hiszen az indiánok támadása szétszórta őket, és menekült, ki merre látott. Többnyire a hegyekbe, ahol megintcsak az indiánok voltak ott-hon. Ezután Custer csapatára került sor. A kétszáz-egynéhány lovas, amely erőltetett menetelésben érkezett hullafáradtan, hamarosan az összehangolt indián támadások áldozatává vált, hiszen nemcsak szemben állt vele erős ellenség, hanem a szárnyakon is támadás érte. Túlélő nem maradt, a hadvezér Custer is ott hagyta fogát, akárcsak két fivére is.

A Little Bighorn melletti ütközet volt az amerikai hadsereg indiánoktól elszenvedett legsúlyosabb veresége. Csakhogy a győztesek kénytelenek voltak visszavonulni, a keleti part nyereszkesedői meg pénzeszsákjai nem tűrhették meg, hogy indiánoké legyen a föld, ahol aranyat lehet ásni.

Ülő Bika és Örült Ló népével kénytelen volt rezervátumba vonulni, ahol fogolyként, vagy sikertelen szabadulási kísérlet során veszítették életüket.

A Little Bighorn-i csata pedig Custer alezredes hibahalmazáról vált ismertté, a hadászati ügyeket tetvezők féltucatnyi szarvashibájával magyarázzák a csúfos vereséget.

Egy kutya, egy rajzfilmhős és egy fura lény

Posztumusz díjat kapott

Uggie

Idén számos rendezvény marad el, a cannes-i filmfesztivált is elnapolták, és a járványhelyzet miatt bizonytalan a megtartása. Bizonyos viszont, hogy Uggie kapta meg posztumusz a Palm Dog jubileumi fődíját. A filmes kutyák elismerését 20 éve adják át, hagyományosan Croisette-en a cannes-i filmfesztivál idején, a jubileum alkalmából pedig a szervezők úgy döntöttek, hogy az eddigi győztesek közül választják ki az elmúlt két évtized legjobbját. Uggie A némafilm című Oscar-díjas filmben szerepelt, a jack russell terrier korábban 2011-ben kapta meg a Palm Dog díjat. A kutya 2002-ben született, egy menhelyről vette magához a gazdája, és gördeszkázni is tudott. A menthetetlenül rákkal küzdő kedvencet tizenhárom éves korában, 2015-ben altatták el Los Angelesben. Ő volt az első kutya, amely a sikereinek köszönhetően otthagyhatta lábnyomát Hollywoodban. Az elismeréssel járó különleges nyakörvet a gazdija, Omar von Muller vette át egy virtuális ceremónián. Elmondása szerint ezt Uggie dublóre, Dash viseli majd, aki szintén részt vett a film forgatásán, és amikor csak kellett, helyettesítette a sztárbet.

A legerősebb tengerész

Popeye

Az Elzie Crisler Segar által kreált Popeye, a tengerész 1929-ben jelent meg először képregényben főhősként, 1933-ban rajzfilmsorozat készült róla, 1960-ban televíziós forgalmazású széria, 1980-ban pedig Robert Altman rendezésében és Robin Williams főszereplésével film is. A Popeye kalandjait bemutató 3D-s animációs alkotás elkészítését tíz évvel ezelőtt vették tervbe, és 2012-ben az is kiderült, hogy a rendezője Genndy Tartakovsky lesz. A munkálatok azonban egyre csak húzódtak, a rendező pedig 2015-ben bejelentette, hogy már nem dolgozik a projektumon. Azóta eltelt öt év, és nemrég arról lehetett értesülni, hogy mégis készül a Popeye, és Genndy Tartakovsky is visszatér. Habár a neve ismeretlenül hangozhat, elismert szakemberről van szó, aki számos sikeres animációs és rajzfilmsorozaton dolgozott. Ő kreálta egyebek közt a Dexter laboratóriumát és Szamuráj Jacket, valamint ő rendezte a Star Wars: Klónok háborúja 2003-as rajzfilmsorozatot és a Holtel Transylvaniát is.

Az és a gyerekek

Four Kids and It

Nem minden film lett a járványhelyzet áldozata, hiszen még így is készültek, főleg kisebb költségvetésű, házimozis platformokat megcélzó alkotások. A Four Kids and It című filmet nemrég bemutatták az Egyesült Királyságban, minden bizonnyal június végén pedig Amerikában is megtekinthető lesz. A film egy családról, pontosabban négy gyerekről szól, akik tengerparti vakációra mennek egy gazdag, de bogaras rokonhoz, akit Russell Brand alakít. Itt egy séta során találkoznak egy fura lényel, It-tel, akinek a hangját Michael Caine kölcsönzi. It egy szörnyecske, akinek a képessége az, hogy teljesítse a gyerekek kívánságait, viszont ezeknek következményei vannak. A Four Kids and It című film Jacqueline Wilson kötetét veszi alapul, és Andy De Emmony rendezésében készült.

Fedezd fel a körülötted levő világot!

Manapság, amikor az internet segítségével minden karnyújtásnyira van, szinte furcsa az a feltételezés, hogy vannak dolgok, amiket még nem láthattál. A bennünket körülvevő világ mégis számtalan olyan dolgot rejt, ami az átlagember számára szinte láthatatlan, és csak a legsze-
rencesebbek kaphatják lencsevégre. Az alábbi összeállítás olyan látványosságokról szól, amilyenekkel nem találkozhatunk mindennap.

1. Ritka, mint a fehér holló

Számtalanszor hallhattuk már ezt a közmondást, hiszen a holló természetéből adódóan fekete színű. Mint minden embernél és állatnál, nála is adódhat genetikai elváltozás, ami változtat külsején, ez az albinizmus. Íme hát a ritkán látott, de létező fehér holló:

2. Kínai göndör tyúk

Ha már az érdekes madaraknál tartunk, fontos megemlíteni a kínai göndör tollú tyúkot, hiszen ez is felhívja magára a figyelmet nem mindennapi külsejével.

3. Hullám belülről

Gyönyörű fényképeket készíthetünk a tengerparton, ha épp van a kezünkben egy vízálló fényképezőgép fürdőzés vagy szörfözés közben. Viszont nem szabad megfeledkezni az óvatosságról, a többi természeti erőhöz hasonlóan a hullámok is számtalan ember életét követelték már.

4. Nemo-pont

A nevééről mindannyiunknak egy Disney-animációs film főhőse jut eszünkbe, de sajnos Némó halacskához semmi köze ennek a földrajzi pontnak. A Nemo-pont az Atlanti óceánon helyezkedik el, és azt kell róla tudni, hogy ez a földrajzi pont van a legtávolabb bármely szárazföldtől.

5. A világ legsötétebb anyaga

Ez az anyag a Vantablack, azt kell róla tudni, hogy a fény 99%-át elnyeli. Ez egy lenyűgözően és egyben félelmetesen sötét anyag.

6. Villámcsapás

Feltételezhető, hogy ezt a dolgot senki sem szeretné túl közelről látni, hiszen valóban nagyon veszélyes. A fénykép készítőjének azonban sikerült lencsevégre kapnia azt, ahogy egy villám beleszap mobiltelefonjába fotózás közben. Nem lehetett kellemes élmény.

7. Maldív csillagszőnyeg

Milliárdnyi fitoplanktont sodort a partra a tenger. Kék fényük csillagszőnyeget alkot a Maldív-szigetek partjainál. A csodálatos természeti jelenséget egy tajvani fotós, Will Ho örökítette meg, ő nevezte el a parton lévő temédek fluoreszkáló planktont csillagszőnyegnek.

Mennyire ismered az állatvilágot?

- A holló egy életre választ párt magának.
igaz hamis
- A fülbemászó valójában nem mászik be a fülbe.
igaz hamis
- Az imádkozó sáska párzás után elfogyasztja a párját.
igaz hamis
- A kacsacsőrű emlős egy halálos méreggel rendelkező állat.
igaz hamis
- A maláriaszúnyog csípése minden esetben fertőz maláriával.
igaz hamis
- A bagoly szeme nem mozog.
igaz hamis
- A békák csukott szemmel alszanak.
igaz hamis
- Az összes jegesmedve „balkezes”, helyesebben „balmancsos”.
igaz hamis
- A kecskéknek négyszögletes a pupillájuk.
igaz hamis

Tudod-e?

- Melyik kötődik csak a szárazföldhöz?
aszály apály dagály
- Melyik ország himnusza a Marseillaise?
Svájc Luxemburg Franciaország
- Melyik település nem Vajdaságban található?
Szécsány Szelencsa/Bácsújfalú Smederevo/Szendró
- Melyik szó kapcsolatos a hajózással?
dokk dekk dikk
- Milyen nevet kapott Vajk, miután megkeresztelték?
Sándor József István
- Melyik gyümölcsöt károsítja a peronoszpóra?
eper szőlő szilva
- Ez a legnagyobb méretű vonós hangszer!
brácsa nagybőgő celló
- Ki írta a Mama című verset?
Petőfi Sándor Ady Endre József Attila
- Mikor van az év leghosszabb nappalja és legrövidebb éjszakája?
március 21. június 20. szeptember 21.

ÍGY SZOKTAM TAKARÍTANI

1% TAKARÍTÁS

29% BOSSZANKODÁS

70% JÁTSZÁS AZOKKAL A DOLGOKKAL, AMIKET TALÁLOK

Találd ki!

Mire gondoltunk a megadott utalás és betűk alapján?

- Melyik a hetedik kontinens?
__ T __ K __ Z
- A XX. század egyik legnagyobb elméje:
A __ E __ E __ N __ E __
- Legkisebbeink lapja Vajdaságban:
_ É _ S _ A _ Á _ S
- Ezer tó országa:
_ I _ N _ R _ Z _ G
- A szólás szerint mit ér, ha nem fecsegünk mindig?
H _ L _ A _ _ I A _ A _ Y

Hány lány van a képen?

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Csak az imádság tartja

Olyan dologgal kapcsolatban szoktuk mondani, amely rossz állapotban van, csaknem összedől vagy leszakad, erősen a végét járja, de mondjuk beteg emberre, sőt bizonytalan helyzetre is. A szólás eredete valószínűleg az a szokás, hogy a lelkész a hívekkel együtt imádkozik a gyülekezet nagybeteg tagjaiért. Az eredeti formában még ott volt a lelket szó is, azaz a szólás úgy hangzott, hogy az imádság tartja bennünk a lelket, tehát arra vagy azokra mondták, akiről vagy akikről azt hitték, hogy életük utolsó szakaszát csak az értük mondott imáknak köszönhetik. A szólás tájnyelvi változataiban az imádság helyett az ige és a miatyánk is szerepelhet.

Hány lány van a képen? – Csak kettő, a többi túlkörkép)

Finnország 5. Hallgatom! arany

Találd ki! – 1. Antarktis 2. Albert Einstein 3. Mézeskalács 4.

van, szőlő, nagybőgő, József Attila, június 20.

Tudod-e? – aszály, Franciaország, Smederevo/Szendró, dokk, Ist-

igaz, hamis, igaz, igaz

Mennyire ismered az állatvilágot? – igaz, igaz, igaz, igaz, hamis,

(Megoldás:

Pistike, mondj egy tagadó mondatot!

- A Gyuri megette az uzsonnát.
- De hát hol van ebben a tagadás?
- A Gyuri tagadja.

- Te Gizike, nagyon szépen fejlődik az osztályod! Arra a kérdésre, hogy ki volt a legnagyobb királyunk, már csak nyolcan írták, hogy a Burger King!

Pistike, már megint elkéstél! Mi ennek az oka?

- Tanár úr, a közlekedési táblák!
- Na ne nevetess már! Hogy lehetne a késés oka egy tábla?
- Úgy, hogy ki volt rá írva: „Vigyázat, iskola! Lassítson!”

Az őseMBER kisfia hazaviszi a bizonyítványát, és az apja leszidja:

- Fiam, azt még megértem, hogy halászatból csak kettést kaptál, de hogy történelemből is, pedig csak fél oldal az egész?!

Adj kölcsön száz dinárt!

- Nem adok, mert ha adok, oda a barátság!
- Ugyan már, nem voltunk mi eddig sem valami nagy haverok!

Tomi jégkorongmérkőzés közben elalszik a tévé előtt. Az öccse keltegeti:

- Kelj már fel, tizenegy van!
- Kinek a javára? – ugrik fel Tomi.

- Mi volt az indiánoknál a mobiltelefon?

- A futótűz.

A tanárnő reggel leszidja Pistikét:

- Ejnye, Pistike, már megint nem fésülködtél!
- Nincs fésűm, tanárnő, kérem.
- Akkor kérd el az apukádét!
- Neki haja sincs.

- Anyu, mi van ebédre?

- Hát...
- És még?

- Hogy hívják a kopasz japánt?

- Hajasima.

Két szőke játszik.

- Ha kitalálok, mennyi pénz van a markomban, a tiéd lehet mind a kétszáz euró.

A közismerten fősvény ember bevezeti a zeneszobába a vendégét. A vendég körülnéz:

- De hiszen itt egyetlen hangszer sincs!
- állapítja meg.
- Nem tesz semmit – mondja a házigazda.
- Itt lehet viszont a legjobban hallani a szomszéd hifitornyát!

Egy szakadék fölötti gyenge fahídra egyszerre lép rá a bolha és az elefánt. A súly alatt a híd letörik, az elefánt és a bolha a szakadékba zuhan. Lent fájdalmasan megszólal az elefánt:

- Nem mondtam neked, hogy egyenként menjünk át?

Pisti imád a neten szörfözni. Apja megnézi, milyen jelszót írt be: Batman-Superman-Robin-Joker.

- Miért ilyen hosszú jelszót választottál? – kérdi tőle.

Erre Pisti:

- Legalább négy karakternek kellett lennie.

- Az én palotapincsim újságot olvas!

- Tudom.

- Ki mondta?

- A német juhászom.

Tévedni a diáknak is szabad?

- Vazul, miután megvakították, mehetett, amerre látott...
- Julius Caesar magáévá tette Galliát, majd behatolt Angliába.
 - A pun háborúban nagyon sok római elpusztult. Ezek mind Rómába költöztek, és proletárok lettek belőlük.
- Az esztergomi püspök lett a primás.
 - A kaszt zárt társadalmi csoport, ami között csak lélekvándorlással lehet mozogni.
- Athénban azonban kitört a pestis, amelynek az idős Periklész is áldozatul esett, és ez kissé megviselte a várost.
 - IV. Béla a tatárjárás után a kihalt nép pótlásáról személyesen gondoskodott.
 - IV. Béla várromokat épített.
- Leonardo da Vinci két olasz földbirtokos volt a középkorban.
- Amerikában, a Sziklás-hegységben rengeteg Gizimedve él.
- A költők csak akkor tudnak verset írni, ha homlokukon csókolja őket egy mázsa.
 - Az opera végén Othello ledöfte Desdemonát, aki erre énekelni kezdett.
- A Föld nappal a Nap, éjjel pedig a Hold körül kering...
- A víz oxigénből és folyadékból áll.

A nyuszigyerek sírva megy haza. Az apja megáll előtte, feltűri karján az inget, és kérdi:

- Ki bántott, fiam?
- A medve – szipogja a nyuszi.

Az apja lehúzza a karján az inget, majd így szól:

- A te bajod! Miért kötekedtél velem?

Bemegy az indián a hivatalba:

- Szeretném megváltoztatni a nevem.
 - Miért?
 - Mert hosszú.
 - Mi a neve?
 - Messzeszálló Színarany Nyílveszsző
- Mely Mindig Célba Talál.
- És mire szeretné változtatni?
 - Zutty.

Miért nem vágyom újabb izgalmakra? Mert mással vagyok elfoglalva, és valljuk be, nincs nagyon időm álmodozni. Az egész család az agyamra megy mostanában. A testvéreim állandóan azzal piszkálnak, hogy szerelmes vagyok Adriánba. (Egy idegesítő fiú az osztályomból, akiről mást nem is nagyon lehet elmondani. Esetleg, hogy szeret hízelegni a tanároknak, és szokott járni szavalóversenyekre. De az idegesítő jelző illik rá a legjobban, úgyhogy maradjunk csak a témánál.) Apa nem képes felfogni, hogy nem udvarolni jön hozzánk, mikor ropit hoz, és még anya is furcsa megjegyzéseket tesz az utóbbi időben. Értsék már meg, hogy NEM VAGYOK SZERELMES Adriánba! Mikor igazán tetszett valaki, apa nem vette észre. Erre most szó sincs ilyesmiről, de ő azt hiszi, hogy mindent tud. Az előbb is bejött a szobába (éppen anya telefonját tettem fel tölteni), rejtélyesen mosolygott, és azt mondta, hogy kivel üzenetezel ennyit? Az igaz, hogy sokat írogatok Adriánnal, de csak azért,

Jusztika igazsága

Muszáj engem idegesíteni?

mert állandóan kérdezzet. Egyeztetünk majd a teszteken? Mi is volt németből a házi? Elmagyarázod a matekot? Ha pedig nem válaszolok, addig küldözget mindenfélét, míg meg nem nézem az üzeneteit. Komolyan elegendem van belőle! Tegnap azt találta ki, hogy mivel ennyit segíték neki, hálából majd hoz ropit. Nagyjából a beszélgetés (írásban persze) így zajlott le közöttünk:

- Szereted a chipset?
 - Miért?
 - Szereted?
 - Igen.
 - Na, akkor holnap majd hozok neked, hálából a sok segítségért.
 - De Adrián, én nem azért segíték, nem kell adnod semmit, ne érezd úgy, hogy tartozol valamivel.
 - Nekem ez a segítség sokat jelent, úgyhogy akkor is hozok chipset.
- Persze a beszélgetésnek volt folytatása is, de nagyjából a lényeget elmond-

tam. A gond az, hogy mikor anyának előadtam a sztorit, apa is meghallotta. Valószínűleg innen jutott arra a következtetésre, hogy Adrián udvarolni jön. Azóta pedig állandóan ezzel piszkál. Mintha nem lenne elég bajom így is! Ezzel a karanténnal úgy összezavarták a rendszert, hogy most szinte semmi sincs nyitva. Nem dolgozik az optikus, a szemorvos és a könyvtár sem. Vagyis nem bírok olvasni, és ami még nagyobb baj, hogy romlott a látásom, de nem bírom orvosolni. Ráadásul a házi feladatokkal is úgy el vagyok maradva, hogy... No, mindegy. Gondolom, azért a házikból már nektek is elegendő van, úgyhogy ezt a problémát nem fogom boncolgatni. Ha viszont úgy érzitek, hogy ti jobban kezelitek ezeket a dolgokat, mint én, kérek titeket, adjatok tanácsot! Úgy érzem, nagyobb szükségem van a rátok, mint eddig bármikor.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Az előző nyereményjátékunkban szereplő sisakos kazuár, mint már tudjuk, a harmadik legmagasabb és a második legnagyobb tömegű élő madár. A kazuárnál pedig csupán a strucc és az emu magasabb.

A helyes megfejtést beküldők közül ezúttal **Radičević Veronika, a zentai Stevan Sremac iskola ötödik osztályos tanulója** részesül könyvjutalomban. Újabb feladványunk a következő:

A képen látható növényt biztosan ti is jól ismeritek, hiszen mindenütt gyakori. Sárga virágai kora tavasztól késő őszig láthatóak. Elvirágzás után magjai laza szerkezetű, finom gömböt képeznek, ez az, amit a réten, udvarban fújni szoktatok. De ha ti nem, megteszi a szél, és így repíti szerte a

növény magjait. A pitypang levelét nagyon szereti a hörcsög és a tengerimalac, a nyúl. A kertben és a réten kora tavasztól gyűjthettek belőle kedvenceitek számára.

A pitypangot néhol népiesen cserbóknak, tejesfű virágnak, barátfejnek és kákicsnak is nevezik, de pongyola pitypangnak is hívják, és van még egy neve, amelyet te is biztosan ismersz :) Hogyan hangzik?

A választ küldd el legkésőbb június 4-éig. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad.** A választ elküldhetitek a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A nevetek mellett írjátok meg az iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímeteket.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ókrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter**
■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs